

Vita bandet, Ärlandsbro

Ärlandsbro Vita band bildades på Nässlands föreningshus i Ärlandsbro år 1915. De tidigaste arkivhandlingarna som finns bevarade hos Föreningsarkivet Västernorrland är protokoll från 1927. I protokollet från den 12 mars 1928 står det att på förslag från Alma Åberg anordna en Morsdagsafton som skulle hållas på Ullviks skola. En kommitté tillsattes som bestod av Fru Viklund, Fru Norberg, Fru Hultin, Fru Selander samt fruarna Dahlberg, Sondell och Nordlund. Man beslöt att rekquirera 50 ex. av Morsdagstidningen som skulle utdelas åt de inbjudna till Morsdagsaftonen.

Ordföranden uppläste en skrivelse från nykterhetsvännerna i Finland som innehöll en vädjan till nykterhetsvännerna i Sverige att bidra med 5 öre per medlem för resande av en minnesvård över Fru Alli Trygg Hedenius och hennes man dr Matti Hedenius. Insamlingen vid mötet uppgick till 1 kr och 35 öre. Fru Selander föreslog att även i år bjuda ålderdomshemmets pensionärer på kaffe. Föreningen enades om detta och man beslöt att försöka få pastor Edlund att medverka. Fru Pettersson läste en berättelse kallad Tvätterskan vilken åhördes med intresse.

Detalj från standaret som tillhör Södra Ångermanlands distrikt av vita Bandet

Nästa ordinarie möte hölls hos Fru Carlsson i Nässland den 10 april månaden därpå. Mötet öppnades av ordföranden Fru Brita Norberg som läste livets väg ur Vita Bandets tidning. Man beslöt att skänka 50 kr till behövande barn för kläder till skolexamen. Ordföranden uppläste en skrivelse från Vita Bandets centralstyrelse som innehöll en uppmaning till Sveriges nykterhetsintresserade kvinnor att till höstens riksdagsmannaval söka föra fram och rösta på kandidater som arbeta för nykterhet.

Ur protokollet från ett möte den 6 maj 1929 hos Alma Hultin i Solom kan man läsa att den bordlagda frågan om kaffebjudningen å ålderdomshemmet upptogs till behandling och föreningen enades om att det skulle bli nån gång under sommarens lopp. Fru Sondell framförde frågan om slant till behövande i Ulvik och föreningen beslöt skänka 10 kronor. På fru Edströms förslag beslöt föreningen göra en utflykt under sommaren vilken blev till Häggångers kyrka och som ledare för resan valdes fru Greta Dahlberg och fru Tina Sondell. Föreningen beslöt att anordna en fest på föreningshuset och försöka få kyrkoherden att medverka och att ordna en godsaksauktion och få medlemmarna att skänka godsaker.

I en protokollsanteckning från den 14 januari 1930 kan man läsa att Cecilia Franke kommer på turné och anländer till Ärlandsbro den 22 januari. Bland föredragen valdes alkoholfrågan ur etisk synpunkt. Vid ett möte i oktober beslöt föreningen att vid den sedvanliga julutdelningen även sända litet till Västerbotten, 60 kr tillslogs ur kassan att köpa gran och material för, och om medlemmarna ville skänka eller sy ett plagg vore det välkommet. I protokollet för januari 1931 kan man läsa att från folkskollärarinnan Holm i Bevtjärn Västerbotten hade anlant ett rörande och tacksamt brev i anledning av de gåvor föreningen sände de fattiga barnen däruppe till jul. Man beslöt att sända medel till upptagningshemmet för fallna kvinnor.

Torgny Kemper

Invigningen av Arkivcentrum Nord

Festligt värre var det på Arkivcentrum Nord den 6 november – dagen då dimmorna lättade.

Nu har Arkivcentrum Nord invigts. Det tredje huset på Kusthöjden är taget i besittning. Invigningen skedde torsdagen den 6 november. Istället för att det sedvanliga bandet klipptes av skedde invigningen genom att de sex samverkande institutionerna, samt fastighetsägaren Dagon, illustrerade sitt samarbete genom att tillsammans lägga pussel. En representant för varje institution lade en pusselbit – den egna institutionens logga. Pusslandet avslutades genom att landshövding Bo Källstrand lade den sista pusselbiten - den gemensamma Arkivcentrum Nord loggan.

Efter pusslandet blåstes en mäktig fanfar av blåsare från Paradorkestern. Sedan fick man lyssna till skönsång framförd av Landsarkivets och Länsstyrelsens egna körer under ledning av Olle Parkman.

Vår ordförande Bo-Anders Öberg sätter upp Föreningsarkivets logga på det gemensamma invigningspusslet under överinseende av landsarkivarien Carina Strömberg.

Foto: Ulrika Håden

Nya medlemmar

Föreningen Kvinnouniversitetet Sundsvall/Timrå
Svenska Byggnadsarbetarförbundet avd 19
Distriktssköterskeföreningen i Västernorrland
Härnösands orienteringsklubb
Sundsvalls Simsällskap
Industrifacket Metall Mellersta Norrland
Barsvikens Capell
Sundsvalls Afasiförening
Läraryrskundets regionala lokalavd YZ 51

Under året har 16 medlemsansökningar inkommit och Föreningsarkivet Västernorrland består nu av cirka 280 medlemsorganisationer. Vi hälsar alla nya medlemmar hjärtligt välkomna till Föreningsarkivet Västernorrland.

Landsarkivets förnämliga orkester Urtima tider förser festdeltagarna med häftig musik

Foto:Ulrika Håden

Dagen avslutades med mat, musik och eldshow på St Petrilogen. De inbjudna njöt i fulla drag och dansade till Landsarkivets förnämliga orkester Urtima ting som spelade välkända covers från 1970 och 80 talet.

Fler bilder kan ses på webbadressen <http://www.arkivcentrumnord.se/invigning.html>.

Arkivdepån på Kusthöjden i Härnösand har vuxit successivt sedan de första hyllmetrarna togs i bruk 2001. Lokaler och hyllinredning för vår senaste samarbetspartner Bolagsverket har färdigställts under det senaste året och inflyttning pågår. Tillsammans är vi nu sex fristående institutioner på ACN: Bolagsverket. Föreningsarkivet Västernorrland, Härnösands kommun, landsarkivet i Härnösand, Landstingsarkivet, Näringslivsarkivet i Norrland (NIN) Arkivinstitutionerna kräver dock ännu mer plats och utökning av ytterligare lokaler kommer att ske under 2009.

Nya leveranser

Aldrig tidigare har så många leveranser inkommit till oss som under 2008. Den 2 december var vi uppe i 163 st, att jämföra med fjolårets totala antal som var 117.

En intressant leverans kom från W:6 Sundsvallslogen, en ännu aktiv förening. Logen var den 5:e i sitt slag i landet och bildades redan 1864 och deras verksamhet går ut på brödraskap och välgörenhet. Handlingar finns bevarade från före branden, t.ex. en kassabok från 1864 samt skrivelser om en välgörenhetsfond från 1854.

Andra leveranser är bl.a. Föreningen för spelet om Sundsvallsstrejken 1879, Pappers på Vivstavarvfabriken samt Livsmedelsklubben på Vin och Sprit i Sundsvall.

Arkivens Dag den 8 november

Sundsvall - Vidöppet på Kulturmagasinet

Som vanligt var Kulturmagasinet vidöppet, något som verkar bli tradition. Alla institutioner i Kulturmagasinet arbetar tillsammans, arkivet, biblioteket och museet med flera, och tillsammans välkomnar vi alla besökare med flygblad. Dagen till ära så avslutades det hela med dans på den nybyggda dansbanan i entréhallen.

På Medelpadsarkiv dominerade utställningar om grafikern och skämttecknaren Valdemar Sandström som var verksam under första halvan av 1900-talet. I miniatyrtställningarna syntes en nöjeskavalkad i utställningsform av cirkus, bio, dans och teater som framställts till Arkivens dag. Allt framtaget ur våra arkivhandlingar av vår duktiga personal. Besökarna fick också ta del av rådgivning, se ett bildspel om mat och dryck, lära sig släktforskning och läsa gamla tidningar på mikrofilm.

Bilderna till höger:

Besökaren Mario Alsén läser gamla tidningar på mikrofilm. De små utställningsmontrarna visar olika slags nöjen som bio, dans, cirkus och teater.
Foto: Ann-Britt Nilsson

Härnösand - Arkivcentrum Nord

På Arkivcentrum Nord samlades och samarbetade alla arkivinstitutioner för utställningar utifrån nöjestemat. Föreningsarkivet Västernorrland valde dans som fick symboliseras av Hansson loge i Långsele och av Härnösands Folkets Hus och Park.

Abbe Abrahamsson uppvuxen i Långsele började med danser på Hansson loge år 1980, en verksamhet som växt sig större för varje år. Dansintäkterna har skapat åtskilliga kronor som gått till ungdomsverksamheten i LAIF, Långseles allmänna idrottsförening.

Härnösands folkpark anlades 1903. Enkla byggnader för dans, servering och uppträdande uppfördes. 1915 var skådespelerskan Karin Swanström och hennes teaterensemble anlitad en hel månad med 15 föreställningar på teatern som då inte hade fast tak men där man uppfann en tälttak som gick att rulla ut vid regn. 1920 byggdes en ny teater med fast tak och nära 600 sittplatser. Då hade också en dansbana med tak, nöjesanordningar och friluftsservering uppförts.

Härnösands Folkets Hus och Park heter numera Härnö Dans och Konferens.

Bilderna till vänster:

Gerd studerar bokutbudet under Arkivens Dag. Torgny klistrar danssteg och ordförande har försett utställningen med skor så det inte ska råda något tvivel om att det är nöjet DANS som avses. Ordförande Bo-Anders Öberg underhåller besökarna.
Foto: Kerstin Hansson

Stödet för Föreningsarkivet och vår roll som kulturbärare

Arkiven har en stor och viktig roll som kulturbärare och bevarandet av kulturarvet.

Staten ansvarar för en stor del av arkiven. Övriga arkiv drivs ideellt eller med bidrag från landsting, kommuner, medlemsavgifter och andra bidragsgivare.

Föreningsarkivet är ett sådant arkiv som vårdar, tillgängliggör det västernorrländska föreningarnas kulturarv samt ger service och råd till föreningslivet.

Många av föreningsarkiven är s.k. "herrelösa" då föreningarna har upphört och inga medlemsavgifter kan tas ut.

Våra bidragsgivare och kulturpersoner tycker att Föreningsarkivets arbete och insatser är bra och vi får klappar på axeln. För oss som är aktiva inom föreningsarkivet är vi väl medvetna om vikten av vårt arbete och svårigheter att få budgeten att räcka.

Våra kommuner och landstinget ger ett stöd och muntlig uppskattning men frågan är hur viktigt kommunerna och landstinget anser föreningsarkivets arbete vara?

Läser man landstingets omfattande kulturpolitiska program så nämns "arkiv" endast i förbifarten och tillsammans med ABM-projektet (arkiv, bibliotek, museum), som även det finns på endast någon rad.

Samma gäller för de kommuner som har ett kulturpolitiskt program. Tycker eller förstår man inte att arkiv är kultur? Inte så glassigt men väl så intressant och viktigt.

Bidragen från kommunerna och landstinget varierar. Sundsvalls kommun är en generös bidragsgivare, medan andra kommuner inte når upp till den 1 kr/invånare som är Kommunförbundets rekommendation.

Landstinget är den största bidragsgivaren och utser två ledamöter i Föreningsarkivets styrelse. Bidraget därifrån har varit oförändrat i många år och på så sätt urholkats.

Försämrade regler för lönebidrag och personalavgångar bidrar tillsammans med en allt svårare ekonomisk situation och gör det allt svårare att bedriva den verksamhet alla vill ha.

Sammanfattningsvis uppskattas föreningsarkivets arbete i ord men inte i kulturprogram och inte i de bidrag som är en förutsättning för en fortsatt verksamhet.

En sådan förutsättning skulle t.ex. kunna vara det man beslöt vid socialdemokraternas distriktskonferens år 2000:

att distriktsstyrelsen uttalar vikten av stöd till Föreningsarkivet;

att föreningsarkivet som del av kulturarvsområdet får en mer framträdande roll i kommunernas och landstingets kulturpolitiska program;

att landstinget och kommunerna söker former för att i samverkan ekonomiskt stödja Föreningsarkivets fortsatta verksamhet.

Härnösand 2008-10-10

Bo-Anders Öberg

Ordförande i Föreningsarkivet Västernorrland

God Jul & Gott Nytt År
önskar
Föreningsarkivet Västernorrland

Föreningsarkivet
Västernorrland

Postadress: Norrmalmsgatan 4, 851 85 Sundsvall
Besöksadresser: Sundsvall
Medelpadsarkiv, Kulturmagasinet
Tfn: 060-19 14 77 el 060-19 18 75
epost: foreningsarkivet@sundsvall.se
hemsida: www.foreningsarkivet.se

Härnösand
Arkivcentrum Nord, Kusthöjden
0611-34 77 12